

7. De LANTAARNPAAL

1968 – Openbare Nutsbedrijven

05-11-2024 – met graffiti

De foto uit 1968 is uit het album van foto's van lantarenpalen in Nijmegen. Mogelijk is de Gemeente Nijmegen de auteursrechthebbende. Bij de redengevende omschrijving van het gemeentelijk monument (Objectnaam: Stadspark de Goffert) staat bij onderdeel 7:

“De LANTAARNPAAL

Nabij de verkeersrotonde tussen het stadion en openluchttheater staat solitair een lantaarnpaal bestaande uit een hoge metalen paal eindigend in drie gebogen armen met elk een lamp. De lampen zijn uitgevoerd met een metalen hoed en grote peervormige lamp. Het model benadert de vorm van de zogenaamde scheepslamp. De lantaarnpaal behoort tot de vroege voorzieningen en is mogelijk herplaatst van elders in het park.

Waardering

- Van cultuurhistorische waarde vanwege de typologie.
- Van ensemblewaarde als functioneel onderdeel van het Stadspark de Goffert.”

De omschrijving gaat voorbij aan de achtergrond van de zogenaamde Berlagepaal; zie [Noviomagus.nl](https://noviomagus.nl) (reactie 2):

“Nijmegen stond vroeger vol met deze fraaie lantaarnpalen met één, twee of drie lampen. Het origineel is rond 1925 in opdracht van de gemeente Den Haag ontworpen door [Piet Zwart](#) die in dienst was bij Berlage. Mogelijk was er bij de Nijmeegse exemplaren sprake van namaak.

Het laatste (?) exemplaar is verhuisd naar het Goffertpark; zie [Street View](#). Deze paal is aangewezen als beschermd complexonderdeel nr. 7 van het gemeentelijke monument [Stadspark de Goffert](#). De oorspronkelijke bol, de originele verlichting en de stadskleuren zijn verdwenen.”

1956 – RAN Documentnummer D1035 (Jeroen van Lith) (gedeelte)

De foto van Jeroen van Lith is genomen op het Stationsplein voor het gebouw van architect Sybold van Ravesteyn (Oorspronkelijk bouwjaar 1955). De lampen zijn vervangen door TL-buizen, maar de kleuren zijn nog origineel.

Bij [Urbanplan](#) staan gegevens van Maarten Reiling over de Berlage-straatlantaarn die in 1926 is geïntroduceerd in Den Haag inclusief kaartviewer. De gemeente Nijmegen had waarschijnlijk andere lampen. In Nijmegen stond 'Type 1' met de kleuren zwart, aluminium en rood. Bovenin stond een rode bal op een zwarte ondergrond. De kleuren komen overeen met de vlag van Nijmegen.

De afbeeldingen op de volgende pagina zijn afkomstig uit het Regionaal Archief Nijmegen. Bij de aanleg van de nieuwe Waalbrug zijn Berlagepalen geplaatst. Deze palen stonden ook langs de singels, rondom het Keizer Karelplein en op tal van andere plaatsen. Op zwart-wit foto's zijn de kleuren niet te zien.

Op het onherkenbare Keizer Karelplein uit 1946 staat één oude paal en ten minste vier nieuwe Berlagepalen. Deze hebben de bevrijding van Nijmegen overleefd. Ook op de Grote Markt staat nog een paal. Deze is vervangen bij de aanleg van de trolleylijnen in 1952. Mogelijk is dit het beschermd complexonderdeel 7.

Uit niets blijkt dat deze paal elders in het Stadspark De Goffert heeft gestaan. In het park stonden geen lantaarnpalen. De huidige verlichting langs de paden is aangebracht nadat het Goffertpark op de gemeentelijke monumentenlijst is geplaatst. De graffiti op iedere paal is zeer recent.

1936 – Ubbergseweg met Waalbrug

1936 – Ubbergseweg onder viaduct

20-01-1946 – Keizer Karelplein richting Nassausingel

1946 – Grote Mark zonder St. Stevenstoren

Op de foto's die op 5 mei 2010 om circa 19:02 uur in het Goffertpark zijn gemaakt, staat de lantaarnpaal met de bol op de achtergrond achter de olifanten en kamelen. *“Niet iedere verandering is een verbetering.”*

In het Leidsch Dagblad van 24 juni 2020 stond: “Leiden vervangt lantaarnpalen centrum door tijd-correcte Berlage-palen” (bron: Erfgoedstem.nl). De lantaarnpaal in Nijmegen behoort tot de vroege voorzieningen. De registratie en uitvoering schiet tekort.

Piet Zwart ([Zaandijk](#), [28 mei 1885](#) – [Wassenaar](#), [24 september 1977](#)) was een Nederlandse [fotograaf](#), [typograaf](#) en [industriële vormgever](#). Samen met [Paul Schuitema](#) en [Gerrit Kiljan](#) behoorde hij tot de grondleggers van de [Nieuwe Typografie en Nieuwe Fotografie](#) in Nederland.^[1] (bron: nl.wikipedia.org)

trivia

Herti Zwart (*1915) en Futri Katrijn Zwart (*1920), dochters uit zijn eerste huwelijk met Maria Ketjen (1886-1944), hebben gewoond in Nijmegen bij de tweede echtgenoot van hun moeder op het adres St. Annastraat 361 Nijmegen; zie Noviomagus.nl (reactie 2).

05-05-2010 – De LANTAARNPAAL (met bol)

05-05-2010

05-05-2010